

LIETUVOS RESPUBLIKOS LYGIŲ GALIMYBIŲ KONTROLIERIUS

SPRENDIMAS

DĖL GALIMOS DISKRIMINACIJOS LYTIES PAGRINDU JONAVOS KŪNO KULTŪROS IR SPORTO CENTRO DIREKTORIAUS PATVIRTINTUOSE XXVIII BĖGIMO „OBELISKAS A.KULVIEČIUI-JONAVA“ NUOSTATUOSE TYRIMO

2017-03-28 Nr. (17)SI-8)SP-38
Vilnius

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba (toliau – Tarnyba) 2017 m. sausio 16 d. gavo informaciją apie Jonavos mieste 2017 m. kovo 11 d. organizuojamą tradicinį Kovo 11-osios sporto renginį „Obeliskas A. Kulviečiui – Jonava“ (toliau – renginys). Informacijoje pažymima, jog renginio nuostatuose nurodyta: „greičiausiai trys klubai (skaičiuojami 4 greičiausių vyrų bei 1 moters laikai) bus apdovanoti taurėmis, įsteigtomis Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacijos“ (tekstas netaisytas).

Lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str. bei Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymo 24 str. 3 d., nusprendė pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl galimo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 3 p. pažeidimo, pagal kurį prekių pardavėjas, gamintojas ar paslaugų teikėjas privalo, užtikrinti vienodas sąlygas įsigyti prekes ir paslaugas bei jomis naudotis, nediskriminuojant asmenų dėl lyties.

Lygių galimybių kontrolierė, vadovaudamasi Lygių galimybių įstatymo 30 str.1 d., 2017 m. sausio 25 d. raštu Nr. (17)SI-8)S-65 „Dėl informacijos pateikimo“ kreipėsi į Jonavos kūno kultūros ir sporto centrą (toliau – ir centras), prašydama pateikti motyvuotą paaiškinimą: kodėl renginio nuostatuose numatytas 4 vyrų ir 1 moters laiko skaičiavimas; ar renginyje numatytos kvotos, norintiems dalyvauti lyties atžvilgiu; ar jau yra žinoma, kiek renginyje dalyvaus moteriškos ir kiek vyriškos lyties atstovų; kokie teisės aktai reglamentuoja renginio organizavimą.

Lygių galimybių kontrolierė

n u s t a t ė :

1. 2017 m. kovo 24 d. Tarnyboje gautas Jonavos sporto kūno kultūros ir sporto centro raštas Nr. S-76 „Dėl informacijos apie bėgimą“, kuriame nurodoma, jog iki šių metų, vertinant greičiausiai atbėgusių klubų rezultatus, buvo skaičiuojami tik vyrų bėgikų rezultatai. Šiais metais buvo pritaikytas eksperimentinis metodas, todėl skaičiuodami greičiausiai atbėgusių bėgikų klubų rezultatus įvertinti ir moterų rezultatai. Tuo pagrindu 2017 m. sausio 6 d. Jonavos kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus įsakymu patvirtinti XXVIII bėgimo „Obelskas A. Kulviečiui-Jonava“ nuostatai (toliau – ir nuostatai). Centras pažymėjo, jog ateityje nuostatai bus pakeisti, įtvirtinant greičiausiai atbėgusių ir vyrų, ir moterų laiko apskaitą.

Lygių galimybių kontrolierė

k o n s t a t u o j a:

Lygių galimybių kontrolierė A. Skardžiuvienė 2017 m. sausio 23 d. sprendime Nr. (17)SI-8 nusprendė pradėti tyrimą savo iniciatyva dėl galimo Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 7 str. 3 p. pažeidimo, tačiau atsižvelgiant į tai, kad galimai diskriminuojanti nuostata įtvirtinta Jonavos kūno kultūros ir sporto centro norminiame teisės akte, t.y. nuostatuose skundo tyrimo metu buvo vertinama, ar 2017 m. sausio 6 d. Jonavos kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus įsakymu patvirtintų XXVIII bėgimo „Obelskas A. Kulviečiui-Jonava“ nuostatų 7.8 p. nėra diskriminacinio pobūdžio bei neprieštarauja Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 str. 1 d. 1 p. išdėstytai normai, reglamentuojančiai valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigą įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises.

Pažymėtina, jog tiek Europos Sąjungos, tiek nacionaliniuose teisės aktuose diskriminacija, pačia bendriausia šio žodžio prasme, reiškia teisių sumažinimą arba atėmimą tam tikrai kategorijai asmenų dėl kokių nors požymių. Diskriminacijos sąvoka paprastai siejama su lygių galimybių, lygiateisiškumo pažeidimu, o nediskriminavimas – su asmenų lygaus traktavimo, lygių galimybių realizavimo kategorijomis. Konstitucinė diskriminacijos samprata atskleidžiama, pasiremiant Lietuvos Respublikos Konstitucijos 29 str., kuriame numatyta, kad įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs ir nurodoma, jog žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu. Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas pažeidžiamas, kai tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, yra kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas

traktavimas būtų objektyviai pateisintinas. Asmenų lygybės principas iš esmės reiškia diskriminacijos draudimą, o diskriminacija dažniausiai suprantama, kaip žmogaus teisių varžymas ar tam tikrų privilegijų teikimas atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų požymius.

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija, kurios tikslas – saugoti pagrindines žmogaus teises, atitinkančias Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos garantuojamas teises, draudžia bet kokią diskriminaciją, ypač dėl asmens lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus, seksualinės orientacijos.

Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 4 str. 1 d. 1 p. nustatyta, jog valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją privalo užtikrinti, kad visuose jų rengiamuose ir priimamuose teisės aktuose būtų įtvirtintos lygios moterų ir vyrų teisės.

Vertinant nuostatus, pažymėtina, jog daugelis sąlygų: bėgimo trasos, amžiaus grupės, registracija, starto mokesčiai, varžybų vykdymas, yra tapačios ir vyrams, ir moterims, tuo tarpu, apdovanojant greičiausius klubus, skaičiuojami 4 greičiausius vyrų ir bent 1 moters laikai.

Pagal Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 2 str. 7 d. tiesioginė diskriminacija yra ne toks palankus asmens traktavimas dėl lyties, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų traktuojamas kitas asmuo. Nustatydamas tokį vertinimo kriterijų, jog skaičiuojami 4 greičiausius vyrų ir bent 1 moters laikai, centras preziumavo, jog moterys galimai bėga lėčiau, todėl, vertinant greičiausius klubus, skaičiuojamas tik vienos moters bėgimo rezultatas.

Darytina išvada, jog vertinant greičiausiai atbėgusių klubui priklausančių asmenų bėgimo rezultatus, moterys traktuojamos ne taip palankiai kaip vyrai, nors hipotetiškai vertinant situaciją, galimai moterų bėgimo rezultatai gali būti geresni nei vyrų.

Konstatuotina, jog 2017 m. sausio 6 d. Jonavos kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus įsakymu patvirtintų XXVIII bėgimo „Obelskas A. Kulviečiui-Jonava“ nuostatų 7.8 p. prieštarauja Moterų vyrų lygių galimybių įstatymo 4 str. 1 d. 1 p. išdėstyti nuostatai, reglamentuojančiai valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų pareigą įgyvendinti moterų ir vyrų lygias teises.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaudamasi Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymo 19 str., bei Lygių galimybių įstatymo 14 str. ir 17 str., 29 str. 2 d. 2 p., 30 str. 3 d.,

Lygių galimybių kontrolierė

n u s p r e n d ž i a:

1. Kreiptis į Jonavos kūno kultūros ir sporto centro vadovą ir siūlyti pakeisti Jonavos kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus įsakymu patvirtintų XXVIII bėgimo „Obelskas A. Kulviečiui-Jonava“ nuostatų 7.8 p. taip, kad būtų užtikrintos lygios moterų ir vyrų teisės.

2. Įpareigoti Jonavos kūno kultūros ir sporto centro vadovą išnagrinėti šį sprendimą ir apie nagrinėjimo rezultatus bei sprendimo vykdymą iki 2017 m. balandžio 28 d. informuoti lygių galimybių kontrolierių.

3. Su sprendimu supažindinti Jonavos kūno kultūros ir sporto centro vadovą.

Sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Lygių galimybių kontrolierė

Agneta Skardžiuvienė